1. Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Yasasının 15.b maddesi hükümleri uyarınca;

2. Aile uyuşmazlıklarının ve bu uyuşmazlıklardan özellikle, boşanma ve ayrılıkla sonuçlananların sayısındaki artışı kabul ederek ve aile anlaşmazlıklarının zararlı sonuçlarına ve devlet için doğurduğu yüksek sosyal ve ekonomik maliyetine işaret ederek;

3. Uluslararası belgelerde güvence altına alındığı gibi, çocukların menfaatlerini ve refahını en iyi şekilde korumanın gerekliliğini dikkate alarak ve ayrılık veya boşanmanın sonucunda, çocukların velayeti ve çocuklarla kişisel ilişki kurulmasıyla ilgili sorunları göz önünde tutarak;

4. Uyuşmazlıkları, anlaşmaya dayalı bir şekilde çözen yolların gelişimini dikkate alarak ve bütün aile üyelerinin menfaati için, anlaşmazlıkları azaltmanın gerekli olduğunu kabul ederek;

5. Aile uyuşmazlıklarının başlıca karakteristik özelliklerini (aşağıdaki şekilde) açıklayarak:

- Aile uyuşmazlıkları tanım olarak, birbirine bağlı olacak ve süreklilik arzeden ilişkiler içinde bulunacak kişilerin taraf olduğu uyuşmazlıklardır;

- Aile uyuşmazlıkları, üzüntü verici ve sıkıntıları artırıcı şartlarda ortaya çıkar;

- Ayrılık ve boşanma, çocuklar başta olmak üzere ailenin bütün üyeleri üzerinde etkilidir.

6. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesini ve özellikle bu sözleşmenin, çocukları etkileyen uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk ve diğer usullerle ilgili olan 13'üncü maddesine işaret ederek;

7. Birkaç ülkede, bu alanda arabuluculuğa başvurulmasına ilişkin olarak yapılan ve aile arabuluculuğunun aşağıdaki konularda etkili olduğunu gösteren araştırmaların sonuçlarını dikkate alarak:

- Aile üyeleri arasındaki iletişimin iyileştirilmesi;

- İhtilaflı taraflar arasındaki anlaşmazlığın azaltılması;

- Dostane çözümler üretilmesi;

- Aileler ve çocuklar arasındaki kişisel ilişkinin devamının sağlanması;

-Ayrılık ve boşanmanın, tarafların kendileri ve devlet için yol açtığı sosyal ve ekonomik masrafların azaltılması;

- Anlaşmazlığın çözülmesi için (dava yoluna başvurulması hâlinde) gereken zamanın azaltılması;

8. Aile ilişkilerinin giderek daha çok uluslararası boyut kazanmasını ve bu olguyla bağlantılı olan çok özel sorunları vurgulayarak;

9. Bazı devletlerin, aile arabuluculuğunu kabul etmeyi düşündüğünün farkında olarak;

10. Tarafsız bir üçüncü kişinin (arabulucunun), taraflara, ihtilaflı konular üzerinde bizzat müzakere etmeleri ve kendi ortak anlaşmalarına varmaları için yardım ettiği bir usul olan aile arabuluculuğuna daha çok başvurulmasını sağlamanın gerekliliğine inanarak, Üye ülkelerin hükümetlerine (şunları) tavsiye eder:

i. Aile arabuluculuğunu uygulamaya koymayı veya teşvik etmeyi ya da gerekliyse, mevcut aile arabuluculuğunu geliştirmeyi;

ii. Aile uyuşmazlıklarının uygun bir çözüm yolu olarak, aile arabuluculuğunun öneminin ve değerinin anlaşılması ve kullanılması için, aşağıda öngörülen ilkelerin yerleşmesi düşüncesiyle, gerekli gördükleri bütün tedbirleri almayı ya da güçlendirmeyi.

Aile Arabuluculuğunun İlkeleri

I. Arabuluculuğun Uygulanma Alanı

a. Aile arabuluculuğu, ister kan hısımlılığıyla ister evlilikle ilgili olsun, aynı ailenin üyeleri arasındaki bütün uyuşmazlıklara ve ulusal hukuk tarafından tanımlandığı şekilde, aile ilişkileri içinde bir arada yaşayan veya yaşamış olan kişilere uygulanabilir.

b. Bununla beraber devletler, aile arabuluculuğuna tâbi özel konuları veya davaları belirlemekte özgürdürler.

II. Arabuluculuğun Düzenlenmesi

a. Arabuluculuğa başvurulması, kural olarak zorunlu olmamalıdır.

b. Devletler, ister resmi kurumlar, ister özel kurumlar vasıtasıyla olsun, arabuluculuğu uygun gördükleri şekilde düzenleyebilir ve bu kurumların kontrolüne verebilirler.

c. Arabuluculuğun nasıl düzenlendiğine bakılmaksızın devletler:

- Arabulucuların seçimi, eğitimi ve vasıflarıyla ilgili usullerin;

- Arabulucular tarafından yerine getirilmesi ve korunması gereken standartların bulunmasını sağlayan uygun yöntemlerin varlığından emin olmalıdırlar.

III. Arabuluculuk Süreci

Devletler, arabuluculuk sürecinin aşağıdaki ilkelere göre yönetilmesine imkân tanıyan uygun yöntemleri temin etmelidirler:

i. Arabulucu tarafsızdır;

ii. Arabulucunun, arabuluculuk sürecinin sonucundan hiçbir menfaati yoktur;

iii. Arabulucu, tarafların görüşlerine saygılıdır ve onların pazarlıktaki durumlarının eşit olmasını gözetir;

iv. Arabulucu, tarafları belli bir çözüme uymaları için zorlama gücüne sahip değildir;

v. Aile arabuluculuğunun işleyişi, sürecin gizliliğini korumalıdır;

vi. Arabuluculuk görüşmeleri gizlidir ve (bu görüşmelerin içeriği) tarafların anlaşması veya ulusal hukukun izin verdiği davaların dışında sonradan kullanılamaz;

vii. Arabulucu uygun hâllerde, tarafların evlilik danışmanına veya evlilik ya da aile sorunlarının çözümü için diğer danışmanlık biçimlerine başvurma imkânları hakkında taraflara bilgi vermelidir;

viii. Arabulucu, çocukların refahı ve menfaatlerine özel bir ilgi göstermeli, aileleri, çocuklarınihtiyaçları üzerinde yoğunlaşmaları için teşvik etmeli ve ailelere, çocuklarının refahıyla ilgili öncelikli sorumluluklarını, çocuklarını bilgilendirme ve çocuklarına danışma gerekliliğini hatırlatmalıdır.

ix. Arabulucu, geçmişte şiddete başvurulup başvurulmadığına veya taraflar arasında gelecekte başvurulup başvurulamayacağına ve bunun, tarafların pazarlıktaki konumları üzerinde doğurabileceği etkilere özel ilgi göstermeli ve bu durumlarda arabuluculuk sürecinin uygun olup olmadığına dikkat etmelidir;

x. Arabulucu, taraflara yasal konularda bilgi verebilir; ama hukukî tavsiye vermemelidir. Arabulucu uygun hâllerde, tarafları, bir avukata veya ilgili diğer bir uzmana danışma imkânları hakkında bilgilendirmelidir.

IV. Arabuluculuk Sonunda Yapılan Anlaşmanın Durumu

Devletler arabuluculuk sonunda yapılan anlaşmaların, tarafların talep etmesi hâlinde, yargısal bir merci veya diğer bir yetkili makam tarafından onaylanmasını kolaylaştırmalı ve bu şekilde onaylanan anlaşmaların, ulusal hukuka göre cebri icra yoluyla yerine getirilmesini düzenleyen yöntemler oluşturmalıdırlar.

V. Mahkemeler ve Yetkili Makamlar Önündeki Davalarla Arabuluculuk Arasındaki İlişki

a. Devletler, arabuluculuğun bağımsızlığını/özerkliğini ve dava sürecinden önce, dava süreci esnasında veya dava sürecinden sonra gerçekleşebilme imkânını tanımalıdırlar.

b. Devletler, şu yöntemleri düzenlemelidirler:

i. Dava sürecinin, arabuluculuğa başvurulması için kesilebilmesi;

ii. Böyle bir durumda, yargısal merciin veya diğer bir yetkili makamın, tarafları veya onların çocuklarını ya da mallarını korumak için acil kararlar verme yetkisinin tanınması;

iii. Tarafların arabuluculuğa devam edip etmediğinin ve bir anlaşmaya varıp varmadığının yargısal mercilere veya yetkili makamlara bildirilmesi.

VI. Arabuluculuğun Tanıtılması ve Arabuluculuğa Erişim

a. Devletler, özellikle bu anlaşmaya dayalı uyuşmazlık çözüm yolu hakkında daha iyi bir anlayışın yerleşmesi için, kamuya bilgi veren programlar aracılığıyla, aile arabuluculuğunun gelişmesini teşvik etmelidirler.

b. Devletler, aile uyuşmazlıklarının çözümü için bir alternatif yöntem olarak, davalarda arabuluculuk hakkında bilgi sağlayan yöntemler oluşturmakta (örneğin, tarafların bir arabulucuyla görüşmesini zorunlu tutmak) özgürdürler; böylece, tarafların, ihtilaflı konular üzerinde arabuluculuğa başvurulmasının mümkün ve uygun olup olmadığını düşünmeleri olanaklı kılınır.

c. Devletler, aile uyuşmazlıklarını anlaşmaya dayalı bir şekilde çözen bu yolun gelişimine katkıda bulunmak için, uluslararası arabuluculuk da dahil olmak üzere, aile arabuluculuğuna erişmeye izin veren gerekli bütün tedbirleri almaya gayret etmelidirler.

VII. Diğer Uyuşmazlık Çözüm Yolları

Devletler, bu Tavsiye Kararında arabuluculuk için öngörülen ilkelerin, uygun bir biçimde diğer uyuşmazlık çözüm yolları hakkında kullanılma isteğini inceleyebilmelidirler.

VIII. Uluslararası Uyuşmazlıklar

a. Devletler, uluslararası unsur taşıyan durumlarda uygun olduğunda, özellikle çocuklarla ilgili bütün meselelerde ve bilhassa, ailelerin farklı ülkelerde yaşaması veya yaşamayı istemesi hâlinde, çocukların velayeti ve çocuklarla kişisel ilişki kurulmasıyla ilgili hususlarda, arabuluculuğa başvurulmasını düzenleyen yöntemleri dikkate almalıdırlar.

b. Uluslararası arabuluculuk, ailelerin, çocukların velayetine ve çocuklarla olan kişisel ilişkilerine yönelik hususları düzenlemelerine veya tekrar şekillendirmelerine imkân tanımak için veya bu konularla ilgili sonradan verilen kararlardan doğan uyuşmazlıkları çözmeleri için uygun bir usul olarak düşünülmelidir. Bununla birlikte, çocuğun yerleşim yerinin kanuna aykırı olarak değiştirilmesi veya alıkoyulması hâlinde, uluslararası arabuluculuk, çocuğun derhal dönmesini geciktirecekse kullanılmamalıdır.

c. Yukarıda açıklanan bütün ilkeler, uluslararası arabuluculuğa uygulanabilir.

d. Devletler, uluslararası arabuluculuğun kullanımını kolaylaştırmak amacıyla, aile arabuluculuğuyla ilgili mevcut hizmetler arasındaki işbirliğini mümkün olduğu kadar geliştirmelidirler.

e. Uluslararası arabuluculuğun özel yapısı dikkate alınarak, uluslararası arabulucuların özel bir eğitim almaları zorunlu tutulmalıdır.